

Nova jugoslovanska vlada.

Kakor smo že zadnjič poročali, je ministrski predsednik Pašić odklonil poziv, da naj sestavi novo ministrstvo. Regent Aleksander je nato imenoval za ministrskega predsednika Stojana Protič ter mu poveril nalogo, da sestavi novo ministrstvo ki je seda sestavljeno sledeče: Ministrski predsednik Stojan Protič; podpredsednik dr. Anton Korošec, minister za zunanje zadeve dr. Ante Trumbić, minister za notranje zadeve Svetozar Pribičević, vojni minister general Mihajlo Rašić, naučni minister Ljuba Davidović, minister za finance dr. Momčilo Niničić, za pravosodje dr. Marke Trifković, za bogoslužje dr. Tugomir Alajpović, za poljedelstvo dr. Živođko Petričić, za prehrano in obnovitev Miloje Jovanović, za železnice Marko Vulović, za javna dela Miloš Kapetanović, za gozdarstvo in rudarstvo dr. Spaho, za socialno politiko Vitomir Korač, za pošto in brzojav dr. Edo Lukinčić, minister za predela za ustavotvorno skupščino dr. Albert Kramer, za ministra za trgovino in obrt bo pa imenovan član srbske narodne stranke. Novoimenovani ministri so bili dne 21. decembra zapriseženi.

Kratek pregled zgodovine Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Vsak dan slišimo, da smo si Slovenci, Hrvati in Srbi bratje ter da tvorimo trodini narod. Marsikomu izmed nas pa je še neznana naša zgodovina; zato hočem v naslednjih vrsticah podati nekaj teček iz naše zgodovine, ki bodo pokazale, da smo SHS v resnici bratje, sinovi ene in iste majke Slave, obenem pa bomo tudi videli, kako enako usede smo imeli skezi več stoletij.

V začetku 6. stoletja se je preselil eden izmed slovanskih narodov izza Karpatov v pokrajine ob delenji Donavi; ta narod so bili Slovenci, predniki današnjih Slovencev, Hrvatov in Srbov. Imeli so skupne ime in skupni jezik. Žal, da nismo ostali dolgo združeni, kajti že sredi 6. stoletja smo se ločili Slovenci od svojih bratov ter smo jeli prodirati na ezenjje današnje Ogrske, odtod pa dalje proti zapadu, kjer smo zasedli velik del Vzhodnih Alp, dočim so Hrvatje in Srbi ostali na Balkanskem polotoku. Vsled te ločitve je polagoma gineval skupni jezik, v teku stoletij se je spremenil v razna narečja, ki jih govorimo dandanes od Alp pa do Črnega, Egejskega in Jadranskega morja.

Slovenci so kaj kmalu čutili posledice ločitve ed svojih kraljih bratov Srbov in Hrvatov. Podjarmili se jih mongolski Obri ali Avari. Za nekaj časa jih je rešil iz stiske prvi slovanski kralj Samo (623—658), ki je združil v svoji državi češke Slovane, polabske Srbe in Slovence; mogoče je, da je segal Samov vpliv tudi do Hrvatov in Srbov. Toda po Samovi smrti je razpadla njegova država in Slovenci so prišli zopet pod obrski jarem. V tej stiski je zaprosil slovenski vojvoda Borut Barvarce za pomoč; dobil jo je, Obri so bili premagani, a za to uslugo so morali Slovenci odslej priznati bavarsko-frankovsko, t. j. nemško nadoblast. Kaj kmalu so začutili nad seboj neusmiljeno pest nemških uradnikov, četudi so smeli še obdržati dalje svoje domače vojvode.

Nič bolje se ni godilo bratom Hrvatov, ki so si ustanovili pod velikim županom Ljudevitom Posavskim med Dravo, Savo in Kolpo državo, imenovano Posavska Hrvatska. Tudi te Hrvate so pestili frankovski grofje. Zato se je dvignil zoper nje Ljudevit Posavski. Maogo Slovencev se mu je pridružilo, a vsi so bili premagani; odslej niso smeli Slovenci imeti nič več domačih vojvod; nadomestili so jih nemški grofje; tedaj se je začelo za nas gorje, ki smo ga čutili vsi še pred par meseci. Nemci so jeli ponemčevati naše kraje, pokrajina za pokrajino je padla kot žrtev ponemčevanja, malo nad Mariborom se je še le ustavila.

Nekoliko srečnejša je bila zgodovina Hrvatov v poznejšem času. Okoli l. 910. se je posrečilo hrvaškemu kralju Tomislavu združiti vse Hrvate pod svojim žezлом. A komaj 200 let so vladali narodu kralji narodne kralje, kajti že 1102. l. so prišli Hrvatje pod vladu ogrskih kraljev. Kakor smo mi Slovenci stremili vedno za tem, da se odresememo nemškega jarma, tako so se tudi Hrvatje moralni do letos boriti z Maljari za svobodo.

Srbi so se delili sprva v več žup, enotae države niso imeli. Šele Štefan I. Nemanja je zbiral skoro vso zemljo, po kateri so prebivali Srbi, v dedno državo. Ustanovil je vladarsko rodbino Nemanjičev, ki je vladala Srbov več nego dvesto let. Najslavniji vladarji iz te rodbine so bili Šte-

fan II. »Prvovenčani« (dobil je od papeža Henrika III. kraljevsko krono), Štefan Milutin Uroš in Dušan Silni (1331—1355). Zadnji je imel naslov »car Srbov, Grkov in Bolgarov. Ugled, ki ga je imela Srbija za teh vladarjev v Zapadni Evropi, pa je gineval, ko je izumrla 1367. l. dinastija Nemanjičev. In baš tedaj bi bilo Srbiji treba največ moči, kajti jeli so jo napadati Turki. Na Vidovdan, dne 15. junija 1389. l. so izgubili junaški Srbji svojo svobodo v bitki na Kosovem polju. Odslej smo ternali vsi bratski narodi vsak pod svojim nasilstvom: Slovenci pod nemško avstrijskim, Hrvatje pod madjarskim, Srbi pa pod turškim.

V silobranu so se dvignili Srbi v začetku 19. stoletja zoper avtove tlačitelje Turke. V teh bojih jih je vodil junaški Črni Jurij ali Karagiorgje, ustanovitelj sedanje srbske vladarske rodbine. 1813. l. je moral Črni Jurij bežati na Ogrsko, ko pa se je pozneje vrnil v domovino, ga je dal umoriti Miloš Obrenović, ki je odslej vladal Srbom kakor turški paša. V poznejših časih je še čestokrat divjal boj med Obrenoviči in Karagiorgjeviči, dokler ni volila narodna skupščina 1903. l. sedanjega kralja Petra I., ki je sin kneza Aleksandra in kneginje Perzide Karagiorgjevič.

Svetovna vojna, ki se je vnela 1914. l. je grozila Srbiji vnovič s poginom, toda kolo časa se je vrtelo tako, da je doneslo svobodo ne le Srbom, temveč tudi njihovim bratom Slovencem in Hrvatom. Vsi smo združeni sedaj v srečni in bogati državi SHS, v naši Jugoslaviji, koje svobodo hočemo braniti tudi do zadnje kaplje krvi, spominjajoč se, koliko gorja so nam prizadejali tuji v teku več stoletij. Lahko smo ponesni na našo Jugoslavijo, kajti v svojih pokrajinah od korotanskih gora do Egejskega morja, pa ed Temešvara do Jadraškega morja hrani naša država neizmerna bogastva. Bivši cesar Karel I. sam je rekel par dni pred razsulom Avstro-Ogrske odličnemu Slovencu: »Najepša država, ki bo nastala, bo Jugoslavija!« Naša država pa ne bo ponosna same zaradi svojih zakladov, ona se bo ponašala tudi s svojo moderno ustavo, vsled katere ji ne bo vladal vladar kot samodržec, temveč — kakor se je kralj Peter sam izrazil — kot kronani predsednik republike.

M. P.

Razne politične vesti.

Na Štefanovo v Radgonu! Ob 14. uri predpoldne v Pistorjevi vojašnici veliko zborovanje radgonskih in okoliških Slovencev. Govorita dr. Slavič in urednik Žebot iz Maribora.

Naredna nestrnost v Nemški Avstriji. Naredna nestrnost v Nemški Avstriji je dobila oblike, ki kriče po represalijah. V Donavicu, Voitsbergu, Köflachu, Veitschu in v Gradcu, kjer se nahaja zelo veliko Slovencev, si nič ne upa govoriti v slovenščini, kajti med Nemci je razširjeno, da je v Nemški Avstriji prepovedano govoriti v slovenščini. Neko gospo, ki se je pred dnevi v graškem tramvajskem vozu pogovarjala s svojo hčerko v slovenščini, so nestrne »boljše graške dame« preteple z dežniki in obe vrgle iz tramvajskega voza.

Zastopniki Jugoslavije na mirovni konferenci. Iz Belgrada se dne 20. decembra poroča, da bodo zastopali Jugoslavijo na mirovni konferenci Srb Nikolaj Pašić kot predsednik, kot člana pa Hrvat Ante Trumbić in Slovenec dr. Ivau Žolger.

Italija zahteva 100 milijard vojne odškodnine. Poročila iz Rima pravijo, da bo zahtevala Italija od bivše Avstro-Ogrske razvez ozemlja še tudi 100 milijard vojne odškodnine.

Wilson poseti papeža. Ameriško časopisje izraža zahtevo, da mora tudi papež biti zastopan na mirovnem kongresu, kjer naj ima pravico glasovanja. V zvezi s tem so poročila italijanskih listov, da bo Wilson dne 23. dec. ob 10. uri dopoldne obiskal tudi papeža. Ob tej priliki bo imel sv. Oče na Wilsona velevaže političen nagovor.

Italijanska predprnost. Dne 18. t. m. sta dva moža se hotela peljati v Trst, da obiščeta svoje društine. Ko se pripeljata do Logatca, je nastopila revizija dokumentov. Naša dva moža se izkažeta z odprtim pismom, izstavljenim od vojaške oblasti države SHS. Ko službujoči stotnik vidi ta podpis, vpraša: »Kaj je to?« Odgovorilo se mu je: »Jugoslovanska država, kraljevina Slovencev, Hrvatov in Srbov.« Nato je odgovoril: »Mi ne priznajo o tega.« Potem je ta dva moža dal zastražiti od karabinijerjev in odplejati na vlak, s katerim sta se morala vrneti v Ljubljano. Kakor se zopet vidi iz tega slučaja, Italijani postopajo drzno in popolnoma v protislovju z mednarodnim pravom. Jih že bodo Francozi, Augleži in Amerikanci podučili,

Naša trobojnica.

10. 12. 1918.

Zastava naša barve tri:
modrino neba,
rdečo kri,
in beli sneg nam kaže.

Tako sedaj smo bratje tri:
Hrvatje, Srbi,
Slovenci mi
Sinovi majke Slave.

In zvesta, modro ko nebo,
ljubezen naša
verna bo
in nesebično čista.
Zastava naša! Naša kri
prisega: Večno
naj živi
edinest vseslovenska!

Savinjska.

Slovenci! Jugoslovani!

Dne 19. nov. 1918 je padel v Mariboru slovenski dragonec Franc Vauhnik kot žrtev svoje ljubezni do jugoslovanske domovine. Naša dolžnost je, da tej prvi naši žrtvi v svobodni jugoslovanski domovini postavimo dostojen nagrobni spomenik. Zato se obrača podpisani NS na slovensko javnost s pozivom, naj omogoči s prispevkvi, da se izkažemo žrtvi za naše svobodno domovino hvaležne. Darovi se naj pošljajo NS v Maribor (blagajna prof. dr. Kovacič). — Narodni svet za Štajersko.

Potem seveda so lahko bili za vojsko!

Čudne reči prihajajo na dan, odkar smo listi prosto pisati! Uradno se je dokazalo, da so najvišji bivši avstrijski generali najbolj kradli in oškodovali državo. Iz vojaških skladisč so dobivali za sebe in svoje vlačuge na tisoče metrov suknja in platna, medtem ko pri prost vojak cele mesce niti srajce ni imel. Bivši cesar Karl je dobil zato, da je na papirju bil vrhovni armadni poveljnik, poldrug milijon kron na leto! Ni slaba plača! Nadvojvoda Friderik se je na vojsko razumel toliko kakor zajc na boben, a moral je biti armadni poveljnik in je za to vlekel na leto tudi 1 milijon kron. In tako bi lahko navedli še več tistih pijavk, ki so sezale ljudsko kri. A najgrše pri vsem tem je še pa to, da so žene nadvojvodov, ki so bili v vojski, dobivale od države podporo! Vojno ministrstvo Nemške Avstrije razglaša namreč uradno: Ženski člani cesarske hiše so dobivali, ako so njih soproti bili v vojski, mesечно podporo in četrtnletno stanarino. Tako je dobila nadvojvodinja Cita, bivša cesarica K 15.505; Avgusta, žena nadvojvoda Jožefa K 73.933; Izabela, žena večkratnega milijonarja Friderika K 30.837; Blanka, žena Leopolda Salvatoria K 3734; Marija Ana, žena princa Eljana parmskega K 17.030 (ta je dobila tudi podporo za 6 otrok!). Ti velikaši torej, večkratni milijonarji, ki so med vojsko razkošno in razuzdano živel, medtem ko je ljudstvo stradalo in trpelo, so dobivali za svoje žene in otroke državne podpore, reyne delavke, kočarice in kmetice pa večkrat niti vinarja niso debile, če je tako dopadlo kakemu nemškemu uradniku! Ni čuda, da smo pri takem svinjskem gospodarstvu napravili nad 70 milijard dolga! Taki gospodje so lahko kujskali za vojsko, ker jim je vojska bila molzna kova!

kaj je mednarodno pravo, in potem bo laške držnosti in pohlepnosti konec.

Vse govorice o namernavani generalni stavki na železnici so popolnoma izmišljene. Vlaki vozijo redno.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

naznanja cenjenemu občinstvu, da obrestuje od zdaj naprej do preklica navadne vloge po 3%, vloge proti trimesečni odpovedi pa po 3 $\frac{1}{4}$ %.

Natelstvo.

Tedenske novice

Duhovniške vesti. Prestavljeni sta č. gg. kaplana Vid Pavlič iz Št. Ilja v Slov. gor. na Muto in Jakob Sajovic iz Ormoža v Št. Ilj v Slov. gor.

Poštnih znakov ni več za časnike, zato danes razposljam list brez njih. Raditega pa pošte ne smejo od naročnikov zahtevati nobene poštaine, ker smo mi sami tukaj v Mariboru, pri pešti na ravnost plačali poštino za vse naročnike!

Dostop v naše uredništvo. Dasiravno nam je vsak prijatelj, ki obiše naše uredništvo, ljub in drag gost, vendar smo radi preobilnega dela prisiljeni določiti sledete: Ker je v jutranjih urah uredništvo preobloženo z nujnimi uredniškimi posli, ne morejo uredniki izvrševati svojih uredniških opravil, če se jih vedno moti z vsakojakimi obiski. Radi tega velja odslej pravilo, da se lahko goveri z uredniki dopoldne samo od 11. do 12. ure in popoldne od 3. do 6. ure. Med 8. in 11. ure ni vstop v uredništvo nikomur dovoljen. Prosimo prijazno, naj blagovoli občinstvo vzeti to naznanko blagohetno na znanje. — Uredništvo »Malik Novic«, »Slov. Gospodarja« in »Straže«.

Vse mladolinjube vabimo k bežični predstavi na Štefanovo, t. j. v četrtek 26. t. m. ob 3. uri popolne v veliki dverani mariborskega Narodnega doma. Predstavljala se bo izvirna otroška igra: »Pri jaslicah«. K eblini udeležbi vabi »Dramatično društvo«.

Deželni pismenoš v Ptiju želijo vsem čitateljem »Slov. Gospodarja« prav vesele bežične praznike, kaker tudi veselo in srečepolne Novo leto! Bog naj živi naš slovenski narod! — Josip Senčer, Rudolf Rizner, Jožef Vehner; Bernard Pedreberšak in Ježef Kodelja.

Pri užitinskem uradu v Pobrežju pri Mariboru, Št. Lovrencu na Mariborom, v Poljčanah in v Slov. Bistrici se razpisujejo mesta užitinskih uslužencev (dascarjev). Službo je nastopiti z 2. prosincem 1919. Prosilci se naj po možnosti predstavijo osebno pri pri podpisanim finančnim okrajem ravnateljstvu, kjer se dobe tudi vsa natančnejša pojasnila glede slusbe in plače. Višji finančni svetnik in finančni okr. ravnatelj dr. Povalej.

Darila za NS. A. Cilenšek, župnik v Poljčanah, 20 K; Fr. Kavčič, trgovec v Studenicah, 100 K v srebru. Posnemajte! Martin Debeljak, posestnik pri Šv. Mohorju blizu Rogaške Slatine, 50 K.

Narodni davek. V Ljubljano so poslali: Hranilnica in posojilnica v Št. Petru niže Maribora K 1000; Gregor Železnik, Gradišče, 30 K. Prisrčna hvala!

Iz Petrovč nam poročajo, da je tamošnji krajinski odbor »Narodnega sveta« nabral 8483 — K naši narodnega davka in znatno množino živil za vojašstvo. Za to požrtvovalno delovanje gre vsa čast nabirateljem č. g. kaplani Piršu in trgovcu g. Josipu Polancu.

Marbeg ali Marenberg. Ime tega ponemčurjenega trga v Dravski dolini pišemo na različne načine: Marenberg, Marnberg, Marnberk, Marbek in Marbeg. Katera oblika je prava? Prav stari ljudje pravijo »Marbeg«, v »Marbezi«. Torej odgovarja menda najbolje slov. jeziku oblika Marbeg, katero rabijo večinoma tudi uradi.

Tugomer v Ptiju. Lepo se je bila razvila ptujska podružnica mariborskega dramatičnega društva pred vojsko ter nam redno pribajala gledališke igre z domačimi mečmi. Hall smo se, da nam je vojska uničila ta krasni začetek. Ali strah ni bil upravičen. Te se nam dokazali 1. in 8. decembra, ko so vprizorili zadnje dejanje Jurčičevega Tugomera. Prav eni dan, ko je bilo v Belgradu proglašeno ujedinjenje SHS, smo vživali v Ptiju v nabite pelni dverani Narodnega doma odlomek narodnostnega boja polabskih Slovanov, slišali

tudi, da se ni prenehal vaditi tamburaški zbor v Ragežuici, ki nas je poleg slovenstnega govornika spravil v slavnostno razpoloženje s primernimi narodnimi tečkami, člani pa tudi pevski zbor. Kaj čuda torej, da se je moral isti vzposej ponoviti nedeljo kasneje. Saj je bila in že vsaka domača prireditve privlačna sila za Ptuj in okolico, ki je hvelezen narodni požrtvovalnosti sodelujočih moči.

Predavanja o jugoslovanski zgodovini bo prijevalo »Zgivinoško društvo« v mariborskem Narodnem domu (mala dvorana) po nedeljah ob 10. uri predpolnem. Prvo predavanje bo dne 5. januarja o politični zgodovini Srbov. V nadaljnjih predavanjih meseca januarja se bo obravnavalo o srbski narodni pesmi pa o književni zgodovini. Predavanje je javno in brez vstopnine. Enaka predavanja je voljno prijeti tudi v drugih mestih in trgih, pa tudi po vaseh. Kjer bi želeli govornika iz Maribora, se naj nastavi mala vstopnina, da se mu plača železnica.

Služba delovodje državnih trdnic v Bršljanu na Kranjskem in v Novem mestu se odda s 1. marca 1919. Pogoji: Telesno zdravje, osebna neopreklijivost in primerna strekevanja naobrazba. Prošnje je vložiti pri SHS vinarskem nadzorstvu za Kranjsko v Novem mestu najpozneje do dne 10. jan. 1919. Dosedanji službeni prejemki so znašali letnih 1300 K s 100% no draginjsko doklado in se bodo po dogovoru nanovo uredili. — Narodna vlada SHS v Ljubljani, predstojništvo za kmetijstvo.

Spodnja in Gorajska Savinjska dolina. Zidarski mojster g. Korošec Karel, Račica ob Paki, naznana, da je iznašel nov način zidanja z novo vrsto zidne opake. To zidanje je polovico ceneje. Kdo rabi stavbene načrte za 1. 1919, zidarje, zidne in strešne opake, cements, apno, naj vse to že sedaj naroči. Presi se dopisačo za odgovor.

Vozni red za Maribor. Iz Maribora proti Gradcu vezijo ti le osebni vlaki: 5:23 zjutraj, 1:10 popoldne, 6:39 in 8:35 zvečer. Proti Ljubljani: 8:12 zjutraj, 4:30 in 7:35 zvečer. Proti Sp. Dravogradu 8:29 popoldne. Proti Ptaju (do Središča) 9:46 popoldne in 6:55 zvečer. Proti Špilju in Ljutomeru: 5:53 zjutraj in 1:10 popoldne. Iz Špilja v Ljutomer: 7:32 zjutraj in 2:02 popoldne. Iz Ljutomera v Špilje: 10:18 predpopoldne in 5:31 popoldne. — V Maribor prvožije ti-le vlaki: Iz Gradea: 7:33 zjutraj, 9:52 popoldne, 12:23 opoldne, 9:46 zvečer. Iz Špilja: 9:04 zvečer. Iz Ljubljane: 4:40 zjutraj, 11:09 popoldne in 7:41 zvečer. Iz Keroske: 9:04 popoldne. Iz Središča in Ptuja: 6:59 zjutraj in 5:42 zvečer.

Posojilnica v Mariboru

Narodni dom

obrestuje od dne 1. prosinca 1919 naprej do preklica hranilne vloge brez odpovedi po 3%, hranilne vloge proti trimesečniodopovedi po 3 $\frac{1}{4}$ %.

Ravnatljstvo.

Gospodarske novice

Kmetijska podružnica v Vučji vasi — od 1. prosinca 1919 naprej podružnica Slov. kmet. dražbe v Ljubljani — ima na Štefanovo po rani službi božji svoj občni zbor v gostilni Kosijevi pri Šv. Krizu

Konjerejcem. Po naročilu Slovenske kmetijske dražbe se vrši dne 30. decembra t. l. ob 10. uri predpopoldne v prostorih Narodnega sveta v Mariboru (okrajsko glavarstvo) zborovanje konjerejcov Spodnje Štajerske v svrhu ustanovitve konjerejcega pododseka za Slovensko Štajersko, kateri ima prevzeti vse konjereje se tičoče zadave. Vrši se i volitev načelstva in odbora tega odseka. Konjerejci, udeležite se tega važnega zborovanja, pri katerem se bo vršil tudi razgovor o smernicah naše konjereje v bodoča. Osebna vabila se ne bodo razšiljala. — Lovro Petovar.

Lastnikom žrebcev. Z ozirom na zakonite predpise se s tem splošno naznana, da morajo lastniki žrebcev, ki hočejo v prihodnji spuščalni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, priglasiti te žrebce najpozneje do dne 1. januarja 1919 pri onem okrajnem glavarstvu, v čigar okolišu je žrebčave stajališče. Žrebce je priglasiti pisno ali ustno; ob enem je treba naznati: a) ime, priimek in šivališče žrebčevega lastnika; b) pleme, starost in barvo žrebčeve, kakor tudi pasme. Za žrebce pod 4 leti in za muzikovne (noriske) žrebce pod 3 leti se splošno ne dajo dopuščena za spuščanje. Kje in kdaj bo komisija priglašene žrebce pregledovala in zanje dajala dopusti-

la, se razglasiti ob svojem času. — V Ljubljani, dne 29. nov. 1918. Narodna vlada SHS. Poverjajoči za kmetijstvo.

Promet s plemensko govejjo živino in z govejo živino v gospolarske namene je v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani prost. Izvažati tako živino izven območja Narodne vlade SHS v Ljubljani more se samo z dovoljenjem NV. Ta načrta ne spremaja nikakor predpisov o prometu za klavno živino in živinskih potovanjih listih. Vsled tega se odreja, da se vsaka prodaja in vsak nakup plemenske goveje živine ali goveje živine za gospodarske namene naznani županstvu in z upniku vnovčevalnice za živino in mast.

Razprodaja plemene živine. Na deželnih pristavah v Medvodah pri Ljubljani se bo še ta mesec razprodalo 150 dragocenih krov enobarvnega švicarskega plemena. Kupci naj se razglase pri oskrbištvu do konca t. l. v Medvodah.

Razprodaja drož se je sedaj tako uredila, da bo popolnoma krita potrebi slovenskega ozemlja. Tvrda Fischlovi sinovi v Celovcu bodo dobavljala po 250 kg dnevno tvrdkama M. Vojk Košmer in Maks Zaleker v Ljubljani, ki bodo začakala Ljubljano in okolico, razpošljala pa bosta tudi naračnost svojim dosedanjim odjemalcem na deželi sorazmerne moči. Interesentje na Kranjskem in Koroskem naj se tedaj obračajo po droži naravnost na omenjeno tvrdko. Slovensko Štajersko pa bo v prvi vrsti preskrbovala tovarna v Račah. — Vloge na prehranjevalni urad NV v Ljubljani naj se opustijo.

Deželna kmetijska šola pri Sv. Juriju ob j. žel. Pred nami leži letno poročilo tega zavoda za leto 1917. Iz tega poročila pošnemamo, da je na tem zavodu poučevalo v minulem letu poleg ravnatelja g. Ivana Bale šest pomožnih učnih moči. Dne 11. marca se je vršil tečaj za osprijanje tri z 20 udeleženci. V marcu in juliju se je vršil tridesetki sadjarški, vrtnarski in travniški tečaj z 8 udeleženci. Od 15. aprila do 15. julija se je vršil prvi trimesečni gospodinjski tečaj za kmetska dekleta; udeleževalo se ga je 12 deklet. Dne 17. junija se je vršil enodnevni tečaj za pridelovanje povrtnine; udeležilo se ga je 50 gospodinj in kmetskih deklet. Dne 22. julija se je vršil s pomočjo Spodnještaj. čebelarskega društva enodnevni tečaj za čebelarje; udeležilo se ga je 20 čebelarjev iz cele Sp. Štajerske. Od 23. julija do 23. oktobra se je vršil 2. trimesečni gospodinjski tečaj za kmetska dekleta; udeležilo se ga je 18 deklet. Tečaja za pripravo semenja, osebile proti snetljivosti, se je udeležilo 15 občkovcev. Tečaja za uporabo sadja so se udeležili učenke prvega gospodinjskega tečaja in poleg teh še 7 drugih udeležencev. — Iz tega kratkega poročila je razvidno, da je šola delovala na vseh poljih kmetijstva. Iz poročila o gospodarstvu je razvidno, da se je šola bavila tudi praktično z vsemi panogami kmetijstva. Toda gospodarstvo je trpel vsled vojnih razmer. Nadejamo se pa, da se v bodoče šola razvíje mnogo lepše, nego je to bilo dosedaj mogoče, ker odpade mnogo dosedanjih ovir. Pripominimo, da je to poročilo dvojezično. Zaljikrat. V bodoče ne bo treba za nemški del ne dela, ne stroškov.

Šperharji so pripravili soboto na mariborski trg 14 voz špeha, mesa, kokoši in dragih živil. Cena špeha 36—40 K 1 kg, mesa 22—30 K. Jugoslavija skrbi za živila svojemu prebivalstvu.

Dopisi.

Krčevine pri Mariboru. Neusmiljena smrt je pobrala tukajšnjo blago, versko in narodno zavetno vodo Elizabeto Paheraj. Pogreb blage žene se je vršil nedeljo, dne 8. dec. Prizadeti obitelji naše sožalje, dragi pokojnici pa svetila večna luč!

Hoče. Dne 22. dec. 1918 smo imeli jugoslovansko svečanost. Govorila sta dr. Hohajec in dr. Leskovar. Shod se je vršil v šolskem prostoru ter je bil prav dobro obiskan. Sprejela se je tudi odločna resolucija zoper postopanje Italijanov na slovenski zemlji. Ta protestni sklep se je poslal Narodni vladu v Ljubljano. Pred in po govorih so vrli mariborski pesni prav lepo zapeli nekaj domoljubnih pesmi. Popoldne je imel g. dr. Hohajec podučeni in izpodbuden govor za mladino. Mladina naj pristopi kolikor možno polnoštivno k našim slovenskim krščanskim organizacijam,

Hoče. Dne 21. dec. smo pokopali Janeza Viščnik, po domači Anca iz Pohorja. Bil je vel narodnjak in krščanski mož ter je tudi bil 1. 1914 med narodnimi žrtvami. — Dne 15. dec. smo pošležili k večernemu poštu moža Pahit iz Spod. Hoče. Bil je ves čas na fronti. Umrl je kot žrtva vojske. Boš jima slovenska zemlja lahka!

Sv. Peter niže Maribora. Smrt nam je pokosila preblago mater in babico Terezijo Fras roj. Knekt v 82. letu njene starosti. Po dolgi in mučni bolezni je sprevidena s sv. zakramenti blaženati k Bogu. Bila je 85 otrokom bistra pri svetem krstu. Bila je zavedna Slovenska. N. p. v n.!

Sv. Rupert v Slov. gor. Dne 18. nov. so bili nekateri fantje od Sv. Bolzenka v Slov. gor. peš v Maribor, da se javijo za brambo jugoslovanske domovine. Ko so prišli v Zavrh, so jim nekateri nezavedneži prigovarjali, če: Kaj pa hodite v Maribor! Ali nimate doma ničesar jesti? In pripravili so jih s svojim zasmehovanjem, da so se fantje vrnili domov. To se je zgledalo zdaj, ko obdajajo mlade Jugoslavijo sovražniki od vseh strani, ko je tako potrebna močna bramba! Res nismo mislili, da so v Zavru taki nezavedni teplci, ki spravijo lepi Šent Rupert ob dosedanje lepo ime.

Jarenina. Tu je umrla, dne 18. dec. previdena s sv. zakramenti blaženati mati, posestnica Ivana Kochek, roj. Kramberger. Bodilji zemljica dahka!

Sv. Jurij ob Pesnici. Pri nas se vrši na Štefanovo ob pol 11. uri v stari šoli ljudsko zborovanje, na katerem govoril prof. dr. Hrbnjec iz Maribora. Pridite v obilnem številu!

Ruše. Tukajšnje bralno društvo priredi na Štefanovo pri g. Novaku svojo običajno veselico. Dnevni red: 1. Govor. 2. Šaljiva igra „Trije tički. 3. Prosta zabava. Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži v prvih štirih vrstah po 3 K, ostali sedeži po 2 K, stojišča po 1 K. Čisti dobiček je namenjen društveni knjižnici. Odbor.

Ruše. Na Štefanovo govor na tukajšnji narodni prireditvi profesor dr. Medved.

Ruše. Na Smolniku pri Rušah je 6. t. m. umrla na španski bolezni gospa Lina Oswald, že le v 35. letu svojega življenja. Pokojnica je bila vrla Slovenska in l. 1914 se je tudi ona nahajala med ruškimi narodnimi žrtvami. Preko 8 tednov je bila takrat zapita v Gradcu, kjer je mnogo trpela, zlasti zaradi tega, ker je morala pustiti doma šele par mesecev staro hčerkico. Jugoslavije se je od sreca veselila. Naj ji bo ehranjen drag spomin!

Partinje pri Sv. Juriju v Slov. goricah. Franc Černko iz znane Černkove rodbine je dne 21. novembra ob 6. uri zjutraj po osemnemesečni mučni bolezni, katere si je nakopal v vojski, spreviden s sv. zakramenti v 23. letu svoje starosti v rezervni vojnišnici I. v Mariboru mirno v Gospodu zaspal. N. p. v n.!

Sv. Anton v Slov. gor. Dne 5. t. m. je po dolgotrajni in mučni bolezni miro v Gospodu zaspal bivši deželni trinjčar Valentin Čuček. Bil je dolgoletni narčnik „Slov. Gospodarja.“ Svetila mu večna luč!

Sv. Benedikt v Slov. gor. Naše bralno društvo priredi v nedeljo po Božiču, dne 29. dec. o priliki obvnega zabora igo »Kovačev študent«. Nastopiti pevki in tamburaški zbor. Začetek ob pol 3, stojišče 1 K, sedež 3 K. Posebna vabila se ne razpečljajo in je s tem vabljen vsak.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Hud in bridek udarecje zadel rodbino Fekonja v Brezju. Njih edini sin Jakob je šel za mater in sestro po zdravila v Radgono. Ko se je vračal, je bil na roparski način umorjen in oropan denarja, ure in klobuka. Mrtvega so pripeljali domov in je bil dne 8. dec. pokopan na domačem pokopalnišču. Pogrebcu so darovali 34 K Dijaski kuhinji v Mariboru. Kat. narodni rodbini naše sožalje!

Sv. Andraž v Slov. goricah. Pretekli mesec smo zagreble 17 oseb, več ko druga leta v 6 mesecih, krstili pa le 1 otroka, smo torej kako nazadovali in v sličnem razmerju gre naprej. Dne 28. nov. so nesli k zadnjemu počitku vrlega mladeniča, edinega sina cerkvenega ključarja Druzeviča, nadobudnega Gregorja, ki je meral v 21. letu zapustiti to solzno dolino in svoje drage. Potrjam domačim naše sožalje, Gregorju pa večni mir!

Cirkovce. Na Štefanovo po večernicah v posojilni dvorani zborovanje Kmetiske Zveze. Govoril bo dr. Jos. Leskovar iz Maribora o Jugoslaviji in položaju.

Št. Lovrenc na Dravskem polju. Dne 26. dec. po pozni sveti maši zborovanje Kmečke Zveze. Govornik iz Maribora bo govoril o sedanjem položaju.

Ptuj. Občni zbor »Kmetijske podružnice« za ptujsko okolico se vrši v nedeljo dne 29. dec. t. l. ob 9 uri predpoldnevem z gostilni g. Zupančič v Ptuju. Ob enem se vsi člani s tem obvezajo, da morajo na tem obč. zboru ali pa najpozneje do 5. jan. 1919 poravnati udniko za »Slov. kmetijsko družbo« za l. 1919, ker se jim drugače i »Kmetovalce« ne bi posiljal.

Sv. Barbara v Halozah. Shod, ki se je vrnil dne 24. novembra v prostorih Antona Korenjaka, se je izvrstno obnesel. Udeležba je bila obilna;

samo učiteljstva ni bilo. Glavnega govornika, g. Vladim. Pušenjaka je vse z zanimanjem poslušalo. Kapelan Jožef Krajnc, je predlagal sledete slabe ali rečenice: Jugoslovari zbrani na zborovanju pri Sv. Barbari v Halozah, 1. najdoločeno proti strirje proti zasedanju jugoslovenskega ozemlja po Italijanki in terjajo, da se predlaga na mirovni konferenci, da vse jugoslovensko ozemlje estane Jugoslaviji, posebito cela jugoslovenska morska obala, mesta Trst, Pulj, Reka in Zader in vsi oteki. 2. Pritisujejo, da bo država SHS ustavljana kot republika po vzoru Švice.

Slov. Bistrica. Iz vojaške službe se je vrnil zdravnik dr. Lebar in prične že v pondeljek dne 2. decembra ordinirati v hotelu Avstrija. Dr. Lebar si je že tekom par mesecev, ko je bival v Slov. Bistrici pred vojno, pridobil med občinstvom splošno priznanje, tekom 4 vojnih let pa si je svojo zdravniško znanje še veliko bolj spopolnil in torej slavnemu občinstvu tega izvrstnega in na podnega zdravnika kar najlepše priporočamo. Dosedanjši nemški zdravnik dr. Mormayer, ki je leta 1914 pomagal preganjati mirne Sovence, že prodaja svoje hišo in namerava kmalu oditi v nemški Gradec.

Slovenska Bistrica. Minulo nedeljo so bistrški nemčurji pod vodstvom brigada Juharta napadli Slovence, ki so se peljali iz mariborske slavnosti. Nato so še streljali na vojaško patruljo, ki je Juharta in glavnega pomagača Matuša arretirala ter poslala okrožni sodniji v Maribor. Državno pravdinstvo je uvedlo obširno preiskavo.

Vuzenica. Pri nas je debila železniška postaja novo slovensko lice ter je bila na narodni praznik obraščena s slovenskimi trobojnicami. To je prva postaja v Dravski dolini razen Ruš, ki si upa iti z barvo na dan ter ne čaka ukrepov od zgoraj

Sv. Anton na Pohorju. Tudi naš kraj je obiskala nova španska boleznen. Novembra je umrlo 10 oseb. Na griži je umrl 7-letni priden šolarček Franc Kramljak, ki je na smrtni postelji z gorečo sveco v roki prejel prvo in zadnje sv. obrazilo. V torek, dne 3. dec. pa smo pokopali ob obilni udeležbi dobro, vrolo in blago ženo Elizabeto Podlesnik, p. d. Čauko, staro 56 let. Bila je izredno potrpežljiva in usmiljena do ubogih. N. v m. p. Jugoslavje smo kaj veseli! Vse bomo dali, da bo krepka in močna. Dozdaj tukaj red in mir!

Sv. Primož na Poh. Dne 20. nov. ob 9. zvečer, ko so še imeli luč, je stopil neznani lopov, ki je pa bil od znane strani o razmerah dobro poučen, v sobo veleposesnice Jere Čank, s sekiro oborozen. Držal je za duri, da bi kdo ne ušel, od rožinje pa je zahteval denar, katera mu je tudi izročila 2800 kron vsa prestrašena, ker se je od prestale bolezni komaj malo opomogla.

Ribnica na Pohorju. Dne 18. nov. je umrla tu Marija Miklavec, starejša hči pek pisatelja Podravskoga. Bila je navdušena Jugoslovanka. Naj počiva v miru!

Konjice. V nedeljo, dne 29. t. m., se vrši v Konjicah za cel konjiški kraj velike manifestacijske zborovanje v proslavo Jugoslavije. Začetek ob 10. uri dopoldne: pridiga in slovesna zahvalna služba božja, takoj nato zborovanje v telovadnici okoliške šole. Nastopi več govornikov. Po zborovanju slovesen očnod po trgu do Narodnega doma. Na trgu nagovori manifestante predsednik N. S. konjiškega, pri Narodnem domu pa kmet iz okolice. Nato se slovesnost zaključi. Slovenci konjiškega kraja! V nedeljo, dne 29. dec., vsi v Konjice! Udeležite se v kolikor mogoče obilnem številu te manifestacije in pokažite, da umevate zgodovinski pomen združitve vseh Jugoslovanov v eno skupno državo Jugoslavijo.

Poljčane. V nedeljo, dne 29. t. m. se vrši po rani službi božji velik politični shod v tukajšnji okoliški seli. Govorji govorniki poslanici od NS iz Maribora in Slov. Bistrice. Udeležite se v polnem številu shoda, agitirajte od hiše do hiše, da bo udeležba častna. Pouka smo zlasti v današnjih časih potreben vsi.

Kalebje. Tukaj bomo imeli na praznik sv. Štefana, dne 26. t. m. naš „Narodni praznik“, in sicer v prostorih g. Alojzija Tržan, p. d. Golob ob Planinski cesti. Začetek točno ob 1 uri popoldan. Pridejo govorniki iz Celja, Sv. Jurija in mogoče še od drugod. Svira narodna godba iz Šmarja, petje oskrbijo domači pevci. Sosedje od blizu in daleč, pridite!

Sv. Martin ob Paki. Tukajšnja kmetijska podružnica ima svoj čebni zbor dne 26. grudna, t. je na praznik sv. Štefana po rani službi božji v prostorih stare šole. Ker so na dnevnem redu važne točke, vabijo so vsi člani, kakor tudi drugi kmetovalci, da se udeležijo v obilnem številu obč. zbor svoje organizacije.

Sv. Jurij ob južni žel. Katol. bralno društvo vprizori na Štefanovo ob pol štirih pop. v dvorani Kat. doma božično igro v treh dejanjih „Na Betlehemskej poljanah.“ Ker je igra zelo lepa, zato se pričakuje, da se je udeležite v obilnem številu.

Trbovlje. Dne 29. grudna popoldne ob 3. uri se uporazi v Društvenem domu »Krivopričežnik«,

Trbovlje. Velika nesreča se je pripetila v trbovljškem rudniku. Strupeni plini, ki so se razširili po rovih, so zadržali inženjerja Vratnega in paznika Vrhovnika. Vkljub svarilu sta se podala na nevarno mesto in našla prezgodnjo smrt. Bila sta oba vrla in zavedna moža. Naj počivata v miru! Namesto odstopivšega župana je imenovan za gerenta za občino višji uradnik Fr. Mercina iz Ljubljane.

Brežice. Umrla je Neža Židan, posestnica v Brežicah. Svetila ji večna luč!

Nesrečna smrt Franca Girstmayerja.

V nedeljo, dne 22. dec. popoldne okoli pol 3. ure je bil na lajteršberški cesti blizu svojega doma nstreljen znani Franc Girstmayer. Srečal je dva oborožena vojaka, ki sta utekla vojaški patrulji. Vojaka sta bila pijana in sta kar slepo streljala na vse strani. Od Girstmayerja je zahteval eden cigaret in vžigalice. Ker jih Girstmayer ni imel, je vojak začel streljati proti njemu. Prvi streli je sfrčal mimo glave, drugi pa ga je zadel v vrat. Girstmayer je padel in je bil pri priči mrtev. Prenesli so ga na njegov dom, kjer so ga položili na mrtvaški oder. Vojaka sta utekla. A lajteršberška žandarmerija ju je kmals vjeja. Tisti, ki je strejal, se zove Janez Fras in je doma iz Maribora, njegov drug pa je Ignac Farkaš, doma iz ljutomerskega okraja. Sodilo ju bo vojaško sodišče. Frasov oče je bil pri Girstmayerju za viničarja. Med Frasovimi in Girstmayerjem je vladalo sovraštvo. Za to je zločin mladega Frasa dejanje osebnega sovraštva.

Odkrito obsojamo ta obžalovanja vreden dogodek. Ob enem pa tudi odločno zvrščamo sumnjenje od nasprotne strani, da bi bili Slovenci krivi Girstmayerjeve smrti. Še enkrat povdarjam, da obsojamo tolovajstvo omenjenih dveh pijanih vojakov, a povdarjam, da radi čina dveh od alkohola prežetih ljudi vendar nihče no more napraviti krvide Girstmayerjeve smrti njegovim političnim nasprotnikom. — Girstmayer je bil star 70 let. Svoj čas je bil vodja nemškatarske stranke v mariborskem okraju. Kot kandidat je nastopal proti slovenskim kandidatom skoro pri vseh državnih in deželnozbarskih volitvah, a je vsakokrat propadel. V osebnem občevanju je bil prijazen z vsakim. Pokoj njegovi duši! Družini pa naše sožalje!

Posojilnica na Frankolovem zniža obrestno mero za hramilne vloge z 1. prosincem 1919 na 3%.

Stenografa-strojepisca takoj sprejme edvetnik dr. Jos. Leskovar, Maribor, Koreška ul. 1.

Pasari Karel Tratnik se je vrnil z bojišča in zoper izvršenje vse v njegovo stroko spadajoča dela v Mariboru, Župnijska ulica 3.

Kavino nadomestilo

zivi kavovžki ter Frakova kava, pršteni runci čej, peper, džase, klinčki, simet nesmet in smet, krmilne apne, živilske se, prodaja Janez Širk, Maribor, Glavni trg, ročevška poslopje.

Važne za vinogradnike! Živelo prvo vrstno kakovost se odda za živila v Mariboru, Bismarckova ulica 5, prtlj. desno. 277

Karbid

najcene še kakovosti v manjših ali večjih kosihi kg po 2 K 50 vln. pošiljaj se tudi po železnicu in pošti v Jugoslaviji proti predplačilu na nevarnost prejemnikovo. Cigaretne stroške po 1000 komadov 14 krov. 2 in 3, kamno kg po 70 K, izbermo perilno in tolesno milo, najfinješi nadomestek za rižev škrob za srajevo in ovratnike kg po 20 K. Kozarci za vlaganje in shranjevanje jaje kg po 240 K. Dobro shranjene so do prodaja.

Karel Sarja, Maribor, Schmiedplatz 1. 352

Franc Kager

izdelovalijske brahni predmetov in predmetov iz brone.

MARIBOR

Viktiringhof,

nlica 22, izde-

luje stampilje

iz kavčuka in kavine, barvne

blazinice in barve, stampilje

za žig itd.

Mesečna soba

z vso opremo, snažna s po-

strežbo, po možnosti s hrano

se išče. Cenjene ponudbe z

navedene cene na Brunon

Rotter, Maribor, tiskarna Sv.

Cirila. 382

V mestu Ptuju

se prodaja hiša, ki je na pav le-

peno storu, posebno prizravna

za izdelovanje lončarske obrite, ker

je, že enkrat poprej izvrševala

ta obrit, se natačno radi kupu

se izv. pri g. Franc Zorgić, uprav-